

MAGYARÁG

1939. Febr. 12

VIII. No. 43

1 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. befegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felolós kiadó:
Üzv. PASZTOR EDENE

Alapította: PASZTOR EDE

Felolós szerkesztő:
Dr Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1938. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4.

Meghalt XI. Pius pápa

Nagyvárad, febr. 10. Péntek reggel a világ összes katolikus templomaiban megkonduktak a harangok. A katolikus egyháznak mérhetetlen gyásza van: péntek reggel 5 óra 31 perckor meghalt XI. Pius pápa.

A szomorú hírt Vatikánváros rádiója a kora reggeli órákban közvetítette és néhány perccel később már az egész világ katolikus népére ráborult a mély gyász. XI. Piusban nemcsak Krisztus földi helytartóját, de Európa és az egész világ egyik legkiválóbb államférfiát, a keresztényellenes teoriák elleni harc az emberi jogokért és szabadságért vívott eszméi küzdelem vezetőjét is gyászolja az emberiség.

XI. Pius élete és működése.

1922. január 23-án halt meg XV. Benedek pápa, aki a világ háború alatt ült Szent Péter trónusán.

A konklaven a pápai székre Gasparri bíborost, szentszéki államtitkárt, La Fontain bíboros, velencei patriarkát, Achille Ratti bíboros, milánói érsek Valfredi Boino bécsi nuncius Ragonezi bíboros volt madridi nuncius voltak a jelöltek. A választás igen sokáig tartott, hat szavazás eredménytelen volt. A konklavében hat szavazás eredménytelen maradt. A külföldi bíborosok nem akartak olasz bíborost választani, amiért is az olasz kormány

A konklavé tartama alatt re pülőgépeket és léghefőket keringtetett a Vatikán felett. A Vatikán lapja, az Observatore Romano tiltakozott is az ellen, hogy az olasz kormány befolyásolni akarja a konklavé szabadságát.

Hét szavazás után végül is Achille Ratti milánói érseket választották meg pápává. Az új pápa a XI. Pius nevet vette fel és 1922 február 13-án koronázták meg gyönyörű ünnepségek között. Néhány nap múlva ünnepelték volna meg a koronázás 17-ik évfordulóját és a Vatikán már készült is a jubileumra.

XI. Pius 1857-ben született. 81 éves korában halt meg. Körülbelül egy évvel ezelőtt súlyos betegségen esett keresztül

hábórus válság idején a pápa gyönyörű békefóhászában felajánlotta életét a világbékéért. Néhány nappal ezelőtt a pápa influenzába betegedett meg Betegsége könnyű lefolyásu-

hábórus válság idején a pápa gyönyörű békefóhászában felajánlotta életét a világbékéért. Néhány nappal ezelőtt a pápa influenzába betegedett meg Betegsége könnyű lefolyásu-

hábórus válság idején a pápa gyönyörű békefóhászában felajánlotta életét a világbékéért. Néhány nappal ezelőtt a pápa influenzába betegedett meg Betegsége könnyű lefolyásu-



XI. Pius pápa

és az orvosok már akkor lemondtak életéről. Csodálatos szervezete azonban megbirkózott a kórral. A szeptemberi

nak látszott és kedden a pápa még fogadta Pacelli bíboros államtitkárt. — Csütörtökön azonban a betegség hirtelen

súlyosbodott és Öszentsége felvette az utolsó kenetet, amelyet Lauri bíboros adott fel.

Péntek reggel 5 óra 31 perckor a Szentatya csendesén elszenderedett.

XI. Pius pápa arany betűkkel írta be nevét a papság történetébe. Működése áldást és dicsőséget hozott a katolikus egyháznak.

Uralkodásának legkiválóbb ténye az 1929 évi lateráni szerződés létrejötte volt, amely megszüntette a Vatikán és az olasz állam közötti 1870 óta fennálló békétlenséget és létrehozta a megegyezést, biztosította a Vatikán állam és a pápa szuverenitását.

XI. Pius pápa körlevelei a szociális és családi kérdésekben, legutóbb pedig a fajteóriák és a vallásüldözések ellen óriási hatást kelten az egész világon. A pápa többször felemelte szavát nemcsak az üldözött katolikusokért, hanem a megaláztatásoknak kitett zsidókért és más vallású menekültekért is.

XI. Pius uralkodása alatt több eucharisztikus kongresszus volt a világ minden részén. A legnagyobb sikere a múlt évi budapesti eucharisztikus kongresszusnak volt, amelyen félmillió ember vett részt.

Utolsó percéig öntudatánál volt a pápa

A Szentatya utolsó óráiról a következő újabb jelentések érkeztek:

A pápa utolsó pillanatáig eszméleténél volt és együtt imádkozott környezetével és néhány perccel halála előtt még áldást osztott.

A pápa bronchitiszben szenvedett, amelyhez legutóbb hűlés is járult. Magas kora miatt tüdőgyulladástól lehetett tartani, ezért a Szentatya nem ágyban feküdt, hanem karosszékben ült. Állandóan három orvosprofesszor: Bonamone, Milani és Roeci tartózkodott lakosztályában.

Csütörtökön a Szentatya állapota súlyosbodott és az összes római templomokban fohászkodtak felgyógyulásáért. Olaszország összes püspökei és érsekei, valamint a bíbornoki kar már Rómában tartózkodtak, mert a Szentatya néhány nappal ezelőtt értekezletre hívta össze a püspököket.

Csütörtök délelőtt lépett fel az első asztmatikus roham. Délután 3 órakor a roham megismétlődött és a Szentatya háromnegyed órára elvesztette eszméletét. Az orvosok oxigén belégzést alkalmaztak, amely után a Szentatya mély álom-

ba merült.

Halála pillanatában az orvosokon, Lauri bíboroson és román kívül Garbanioriau testőrönök tartózkodtak a lakosztályban.

Életrajzi adatok

A pápa 1857. december 20-án született. 22 éves korában szentelték pappá a lateráni Szent János templomban. Falusi plébános, majd 1882-ben a milánói szeminárium tanára, ahol 6 évig működik. 1886-ban az Ambrosiana könyvtár őre.

(Folyt. az 5-ik oldalon)

Ajándékekakciónk 17-ik száma

Dr Zigre Miklós kultuszminister fogadtatása a pályaudvaron

(Tudósításunk eleje az 5. oldalon)

A vonat a hatalmas kérés után végre befutott. Az egyik ablaknál, miniszteri egyenruhában ott áll dr. Zigre Miklós és örömteli integetéssel üdvözlöli a rá várakozókat. Miután a vonat megállt, a kultuszminister kiszáll és elsőnek leányát, dr. Pop Romulusnét öleli át és csókolja meg bensőségesen. Az után a többi, megjelent előkelőségekhez és az egyházak fejeihez fordul és üdvözlöli őket. Georgescu ezredes-prefektus lépett dr. Zigre Miklós elé és a következő szavakat intézte hozzá:

— Egész Biharmegyének nagy ünnepe van ma. Mély elismeréssel és hálával tekintünk Öfelsége, Károly király felé, aki bölcs meglátással Önt választotta tanácsadói közé. Ismeretesek azok a mélyreható kapcsolatok, amelyek excellenciád és az itteni lakosság között fennállnak és ez a fogadtatás hű kifejezése a szeretet és megbecsülés érzésének, amellyel a megye egész lakossága Ön iránt viseltet

Ezután Chirila Augustin polgármester lépett Zigre Miklós miniszter elé.

— Ez a város az esztendő folyamán igen sok fogadtatást rendezett, számos tekintélyes és kiváló férfit üdvözlöttünk már ezen a perronon. Sok szép beszéd hangzott el, azonban soha senki fogadtatására nem jöttünk ilyen őszinte örömmel, szeretettel, mint most, amikor szeretett fiát, a megye legkiválóbb szülöttjét fogadjuk. — Mindannyian mély elégtételt érzünk, hogy Öfelsége excellenciát helyezte a kultuszministerium élére. Szerencsés találkozás ez, hogy a hajdani mitropolitai titkár fiát a választások élére állítják. Ezzel egy alkotni vágyó nemes férfi kerül a kormányba, aki tele van hazaszeretettel, de megértő azokkal szemben is, akik más nyelvet beszélnek, mint románul.

Mindnyájan egyforma szeretettel mondjuk: Isten hozott.

A román kulturális nőegyesületek nevében Candrea Jánosné üdvözlölte Zigre Miklóst, majd Zigre Miklósnéhoz lépett, kétszer halkan csókolta és egy hatalmas virágcsokrot nyújtott át neki. Tanácsa őrnagyné, az ortodox román nők nevében tette ugyanezt.

Az üdvözlésekre dr. Zigre Miklós harsány szavakkal válaszolt:

— Mélyen meghatva állok itt Ön, őszintén megindított a szép és nagyszerű fogadtatás. Mélyreható örömmel és büszkeséggel tölt el az irántam tanúsított bizalom, amelyet Öfelsége, Károly király mutatott irányomban. Eppen ezért fejezők ki őszinte szeretetünket, képezzünk körülötte szilárd falat. A kormányban való részvétel nyugati határaink sért

hetetlenségét jelenti. Nekünk kötelességünk szent örökségünket megőrizni.

— Ugy jöttem haza, mint a testvér a szülői házába és Önök is úgy fogadtak engem, olyan szeretettel, ahogyan testvérek fogadják a szerető testvért. Fényes fogadtatásban részesítették Bihar szerény fiát. Az én örömöm az Önök öröme

is, az Önök öröme az én örömöm is. Az én lelkem az Önök lelke, és az Önök lelke az én lelkem. Ez a találkozás a bizalom jele és ez kötelez engem, aki itt éltem, itt szenvedtem, itt örültem Önökkel együtt. Köszönöm a meleg fogadtatást, a megindító szavakat és én is azt mondom: fogadj Isten.

Halálos ítéletet hozott a kolozsvári katonai bíróság

Stefanescu Goanga merénylőinek perében

Kolozsvárról jelentik:

Pénteken délelben hirdették ki az ítéletet a nagy errorista perben.

Popa Ioant és Lascaianu Aurelt halálra, Atofani Georget életfogytiglani kényszermunkára, Ufa Dumitru tizenkét évi börtönre, Blajánt négyévi, Bendeát négyévi, Tudort kétévi, Andrijoit hétévi súlyos börtönre ítélték.

A többi negyvenhét vádlottat is mind bűnösnek mondta ki a katonai törvényszék és egy hónaptól négy évig terjedő börtönbüntetéssel sújtotta.

Mától kezdve öt napig nyújthatók be a lakóbejelentések

A rendőrség rendelete

Nagyvárad, febr. 10. Ismeretes, hogy a nagyvárad rendőrség újabb intézkedés felügyesztette a február 1-én megjelent törvényrendeletben foglalt lakóbejelentési kötelezettség végrehajtását. A rendőrség ugyanis azt hitte, hogy a szükséges nyomtatványokat Bukarestből küldik el. Miután ez nem történt meg, a rendőrség

ma délelőtti újból kiadta a következő lakóbejelentésre vonatkozó rendelkezést,

azzal, hogy a bejelentés lapunk kiadóhivatalában kapható új űrlapokon is eszközölhető.

A rendelet szerint annak megjelenésétől számított

5 napon belül benyújtandó a táblázat a kerületi rendőrkapitányságokon a háztulajdonos részéről.

A táblázatban feltüntetendő:

Az új törvény által előírt hivatalos

lakó-bejelentési űrlapok

kaphatók a

Pásztor Ede cégnél

Piața Mihai Viteazul No. 4
telefon 2800

a) A bérlők neve és keresztnéve, b) családi minősége, c) születési hely, d) születési időpont, e) foglalkozás, f) a hely ahol a foglalkozást űzi, g) katonai helyzet, h) be van-e jelölve a bejelentő hivatalban, i) utolsó lakhelye, k) megjegyzések.

Egyidejűleg benyújtandó: a bejelentő lap, a katonai akta, és a foglalkozási okirat.

Hasonló bejelentésre kötelezték azokat a főbérlőket is, akik albérlőket tartanak.

A bejelentés két példányban történik, amelyből egy — látatkozás után — a háztulajdonosnál marad. A jövőben minden bérlő-változást 24 órán belül be kell jelenteni a kerületi kapitányságon.

A rendelet ezután a már ismeretes büntetéseket sorolja fel a rendelet ellen vétőkkel szemben.

Hogyan töltendő ki a bejelentési lap?

A háztulajdonos köteles mind a saját, mind lakói családtagjait bejelenteni. A bejelentési lapok a következőképpen töltendő ki:

A jobb felső sarokban a háztulajdonos neve, foglalkozása és a lakás címe. Balfelől az egyes rovatokba számozás nélkül először a háztulajdonos és családtagjai jegyzendő be.

Ezután jönnek a lakók és családtagjaik és pedig: 1. számú lakó és hozzátartozói, 2. számú lakó és hozzátartozói, stb.

A bérlő csak abban az eset-

17

szelvény

amely összegyűjtve jogosít 1939 január — február hónapban tartandó ajándékokon való részvételre.

ben állít ki bejelentő lapot, ha lakrészből adott ki lakást. Az iv kitöltése ugy történik ez esetben is, amint fentebb részleteztük.

A cselédek nem kell bejelenteni. A lakásban lakók noka azonban igen.

Ma FEBRUAR 11 Szombat
Dezső napja

Délelőtti 11 órakor a városházán dr. Zigre Miklós kultuszminister ünnepélyes üdvözlése. Délután fél 5 kor dr. Zigre Miklós kultuszminister részvételével az Ugyvédi Kamara díszközgyűlése.

Katonai livretok látatmozása: Tartalékos tisztek: P Q betűsök. Légénységi állomány 1919 évfolyam-beliak A-Z. (Jelentkezéskor bejelentőlapot, személyazonosságát, munka- vagy betegséglapját, könyvet vigyen magával.)

Lakóbejelentés a kerületi rendőrkaptányságon

Személyzeti adó befizetés a pénzügyigazgatóságon

Személyzeti kimutatás benyújtható február 15-ig.

Adóvallomások bérleti deklarációk benyújtandók február 28-ig.

Farsangi naptár:

Pénzügyi tisztviselők bálja (Ker Cernók)

Vasas bál (Ref. Kulturpalota)

Törekvés álarcos bálja (Kat. Kör)

SZINHÁZ

A Thalia operett-együttesének műsora.

Szerda, febr. 15. este 9-kor: A hölgy hozzám tartozik. Pierre Weber és Eisemann Mihály zenés vigjátéka.

Csütörtök d. u. 5: Ide gyere rózsám. (Olcsó helyárrakkal) Csütörtök este 9: A hölgy hozzám tartozik.

Péntek este 9: Nincs szebb, mint a szerelem. (Sándor Jenő romantikus nagyoperettje.)

Szombat d. u. 5: Nem leszek haláttan. (Olcsó helyárrakkal.)

Szombat este 9: Nincs szebb, mint a szerelem.

Vasárnap d. e. 11 órakor: nagy Gyermekmatiné. Sida urfi kalandjai. Énekes, zenés, gyermekoperett, nagyon olcsó helyárrakkal.

Vasárnap d. u. 3: Ide gyere rózsám (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap d. u. 6: Nincs szebb, mint a szerelem.

Vasárnap este 9: A hölgy hozzám tartozik.

Hétfő este 9: A Szomjas krodil. (Szilágyi László Harmath Imre és Márkus Alfréd kiállítás nagy revü-operettje)

Bánffy Miklós grófot ma választják a Magyar Népközösség elnökévé

Kolozsvár, febr. 10. Amint azt már jelentettük, gróf Bánffy Miklós szombat délelőtt 11 órára hívta össze Kolozsvárra a magyar politikai és szellemi élet vezetőit, hogy megtanáskozzák a Magyar Népközösség megalakulásának módjait.

Erdély magyar társadalmában fokozott érdeklődéssel tekint a kolozsvári események elé, mert közel egy évi szünet után, ezuttal először van módjuk a magyar népkisebbség vezetőinek, hogy összejöjjenek és megvitassák a jövőnk és sorsunkat közeli érintő kérdéseket. A kolozsvári összejövetelen megbeszéljük a Magyar Népközösség alapelveit s mind

járt ki is mondják annak megalakulását, ugyanakkor gróf Bánffy Miklós bejelenti, hogy kérésére Calinescu belügyminiszter a népközösségi szervezet megalakítására az engedélyt, amelyet a magyarság rendelkezésére bocsát, hogy az döntsön a továbbiak felől megadta. A bejelentés után nyomban megválasztják az új alakulat elnökét és nem kétséges, hogy gróf Bánffy Miklóssra esik a választás, mint aki az új politikai keretek között a legkitünőbbben tudja képviselni a romániai magyarságot.

A kidolgozandó alapszabály decentralizált jellegű lesz, mert ez felel meg leginkább a szét-

szórtan élő magyarság igényeinek.

A Magyar Népközösség minden megyében külön tagozatot állít fel, amelynek élére a legmegfelelőbb személyt állítják. A megyei illetve városi tagozatok pedig a kolozsvári központ igazgatása alá tartoznak. Ez a szervezkedési forma a múltban is bevált és láthattuk, hogy a régi Magyar Párt vidéki tagozatai milyen egyöntetűen dolgoztak. Mindenki, aki belép a Nemzeti Ujjászületés Arcvonalába, egyben tagja lesz a Magyar Népközösségnek is, tehát saját érdekében senki se mulassza el fontos kötelességének eleget tenni, hogy ebből később hátránya ne legyen.

Elitél csempészek

Az avasi Kányaháza község csendőrsége értesítést kapott, hogy Ábrahám Matild lekencei lakos lakásán nagymennyiségű csempészsűrűt tart elrejtve. A feljelentés alapján a csendőrség kizsállt Lekencére és házkutatást tartott Ábrahám Matildnál. A házkutatás eredménytelenül végződött, mikor azonban el akartak távozni a csendőrök a másik szobából neszt hallottak. Miután ezt az ajtót is kinyitották, az ágy alatt megtalálták Ábrahám Matild vejét, Borgida Manót, a szekrényben pedig 41 fejkenőt találtak 33 kg. súlyban. — Azt állították, hogy Borgida Manó a vásáron vette, de kiderült, hogy a kendő 5 százalékos selyem és — csempészsűrű. A szatmári törvényszék 3—3 hónapi fogházra ítélte Ábrahám Matildot és a vejét. Ábrahám Matild felebbezett, azonban a felebbezését nem be-lyegezte fel és a tábla elutasította a felebbezést.

A minisztérium rendeletére

Zárlatot rendeltek el Burcus volt szatmári fogházigazgató buioraira

Nagyvárad, febr. 10. Az Igazságügyminisztérium leiratot intézett a bűnügyi táblához és kérte, hogy Burcus Traian, a Szatmári fogházpanama főváltottja vagyonára, illetve a fogházban levő lakásában talált

butoraira rendelkezjenek el bűnügyi zárlatot. A leirat alapján a bűnügyi tábla vádpanama tegnap foglalkozott a Burcus vagyon bűnügyi zárlat alá helyezésével. A bűnügyi táblai vádpanam rövid tárgyalás után

helyt adott a kérésnek és elrendelte dr. Burcus Traian volt fogházigazgató vagyonának, illetve a fogházban levő lakásán talált butorainak a bűnügyi zárlat alá helyezését.

Ez is jubileum

25 éve táncolják a tangót Európában

Az események forgatagában ne felejtsük el, hogy a tangó jubilál: most ünnepli negyedszázados évfordulóját annak, hogy elterjedt Európában. Pontosan a világháború megelőző hónapokban érkezett Délamerikából. A közelgő világvihar fellegei már bearnyékolták az európai láthatárt, de azért Angliában, népszerűségének legelső állomásán, löncsnél, ótóránál és a dinernél mindenki tan- gózott.

Sajátos, hogy világtörténelmi tragédiák előestéjén egy-egy tánc kövekezetesen végig viharzik a földkerekségen. — Szinte történelmi közhely utalni a XIV. század táncművészetére és a pestisjárványra, amely Európa népességének egyharmadát vitte sírba. A nagy francia forradalom kirobbanása előtt is táncdüh kerítette hatalmába XVI Lajos udvartársait. A béke utolsó esztendejében, még 1913-ban Közép- Európában boldog, boldogtalan a furianát táncolta, de Nyugat- Európában elsősorban Angliában már megkezdte világhódító körúját a tangó, délamerikai mairózkocsmákban kezdődött

ez az út s akkor még a tangó nem volt az a kifinomult, dekadens szalon-tánc, amivé 25 év alatt átváltozott. Gaby Deslys mutatta be a londoni Palace színházban és a higgadt, mértékadó angolokat egy csapásra meghódította ez a tűzes, vadritmusú, egzotikus tánc. Utána a legborzalmasabb haláltánc, a világháború követ-

kezett.

A tangó most jubilál. És negyedszázad múltán új táncal találkozik. Most kezdle meg hódító körúját a Lambel-Walk. Épp most, mikor a világ újra csupa pattanásig feszül a várakozás, izgalom és aggodalom. A háború Damokles-kardja minden pillanatban lezuhanhat ránk. A világ azonban gondtalanul ropja az új, divatos táncot.

Érdekes, hogy Angliában és Franciaországban ezt a furatáncot — „békétánc”-nak nevezik. Adja Isten, hogy ezt a nevet sokáig megtartsa.

Emberhalál lett a táncmulatság vége

Csikszereda, febr. 10. Sánta János Szentimrei lakos házában táncmulatság volt, amelyen résztvettek Virág Lajos, Markó Ignác és Salló András is. Reggel felé borközi állapotban Virág Lajos és Markó Ignác között szóváltás keletkezett és ezért a gazda, Sánta János, az egész mulató társaságot kiutasította a házából. A társaság az uccán tovább folytatta a veszedelmet. Markó Ignác elszaladt Virág Lajos pedig Sallót kezd-

te ütni egy valahonnan előkerített lapáttal. Salló kicsavarta ellenfele kezéből a lapátot és eldobta. Ekkor Virág kivette zsebéből a bicskát és mellbeszurta Sallót. A szúrás Sallót a szívburokolata felett érte. Beszállították a cikszeredai kórházba, de a nagy vérvesztés miatt már nem lehetett rajta segíteni és rövid kínhalál után meghalt. — Virágot az ügyészség tartóztatja.

Érmihályfalvai hírek

Szombaton este nagy tűz ébresztette fel Érmihályfalva lakosságát. Nagy Sándor gazdálkodó udvarán kigyulladt és leégett egy szénakazal. A tűz a szél miatt igen gyorsan terjedt a szomszéd takarmányába is belekapott és fennállt az a veszély, hogy a szerteszálló pernye felgyújtja az egész uccát. A tüzet végül is nagy nehézségek árán sikerült eloltani.

Vasárnap este újabb tüzeset volt, ezuttal még komolyabb és több kárt okozott. Simon Salamon és Weisz Hermann udvarán kigyulladt egy szénakazal. A tűz átcapott a faskamarára is, sőt a házba is, amelynek egy része le is égett.

Egy tragikus öngyilkosság is történt Érmihályfalván. Time-reeghi Daniel 16 éves fiát az istállóba küldte, hogy gondoskodjék az állatok ellátásáról. Mig az apa az istálló körül foglalatostkodott, a fiu benn felakasztotta magát és mire ráakadtak már halott volt. Tette nek oká ismeretlen, bucsulevelet nem hagyott hátra.

Katonai Livret könyvecske

kapitá a

P/oz or Ede cégnél

Orad a. i. a. M. Vilearul 4

BARCELONA - VALAHA...

Emlékezés Barcelonára, a Táncoló Városra

Az olyan ember, aki sokat utazott, emlékei között elraktározva őrzi sok-sok város képét. Nem tudom elképzelni Velencét scampi, Münchent édes barna sör, Nürnberget Bratwurst, Belgrádot hus, krumpli, zöldpaprika és zöld-ség keverékéből készült gyüvecs, Szicília és Dél-Spanyolország városait medvecukorizú barnás vörösbort, Ankarát körbe rakott izzó szén közepére függőlegesen felállított nyáron megsütött birkahus, Stockholmot a szmörgaszbrod néven ismert gazdag hors d'oeuvre, Koppenhágát Fischplatni, Szófiát szármak, vagy juhhusból sültt bekapicsela, Lemberget különféle erős pálinka: Szmefankofka, Kontusofszka, Moraloška, Varsót „bars”-nak nevezett céklaleves, Raguzát refosco, Rómát frascatti bor, Valenciát fokhagyma és piszkos fekete levél eresztő tintahal nélkül. És így tovább.

Barcelona pedig a Táncoló Város, mert ha rá gondolsz, mindig ez az uti emlék elevekedik meg előttem: Nyári éjszaka a dupla pálmával szegélyezett hosszú-hosszú sugárúton, a Paseo de Colon-on amely nevét a végén földmagasuló Kolombuszobortól kapta. Az egyik kávéház terraszán kúrtókkal, flóákkal, fúrlyákkal, rézsipokkal és más különös formájú hangszerekkel felszerelt zenekar az én fülem számára egészen szokotlan ritmusa, szeszélyesen szökkenő és elapadó melódiát kezd játszani. A pálmák között elfutó sétányon és a kőkockás kocsiúton feketelik a furcsa muzsikát hallgató ácsorgók tömege. Egyszerre három-négy fiú és ugyanannyi lány messze kiterjesztett karal megfogja egymás kezét és táncolni kezd. Pille-könnyen szökellő mozdulattal két lépés jobbra, majd a csárdás bokázójához hasonló kecses illeges billegés, aztán ismét tánc lépés. Most már három jobbra, három balra. Ujabb bokázás. — Megint tánc lépés, ezúttal négy jobbra, négy balra. És így tovább a végelenségig. Az össze fogó emberlánc mindig jobban kilendül jobbra-balra, egészen tiz-tizenkét tánc lépésig. Ez a „serdana”, a katalánok nemzeti tánca. Mondják, hogy ez a bámulatosan finom és könnyed ritmusa tánc nagyon bonyolódott és nehéz művészet, mert a benne résztvevőknek folytonosan a változó lépéseket kell számolniuk.

Egyszerre azt látom, hogy a táncoló párok megsokasodnak, újabb és újabb emberláncok kapcsolódnak be az eddigiek közé, végül amerre csak állatok, táncol az egész utca. A pálmás fasorok között, a sétányon, a kövezett kocsiúton, a villamossínek mentén mindenütt lágyan himbálóznak az összefogott kezek, fűgőn tieregnek és bokáznak a lábak,

muzsika szünetében megmegállnak, majd, amikor egy másodperces kiszámított szünet után a sipogó, cincogó, nyekergő, hol fület hasogató, hol finoman elhalkuló zene újra éled, ismét elkezdik. Néha egy autó folytonos tükölés közben keresztül vándorog a tömegben, máskor egy-egy villa moskocsi állandó csilingelésével kér utat magának. Ilyenkor az önfeledten táncoló sorok szétrebbennek, de nyomban azután ismét összeverődnek, összefonódnak, helyreáll-

lítják a végtelen lánc megszakadt folytonosságát.

És nemcsak az utca táncol. A házakban minden lakásban ég a villany, minden szobában tárva-nyitva állnak az ablakok. A legalsó emeletről föl egészen a legmagasabbig, ott is mindenütt táncolnak. Az ablakok mögött mozgó árnyak bukkannak föl, aztán ismét eltűnnek, libegnek, hajladoznak a furcsa zene szeszélyes ritmusa szerint. — Tánc, tánc köröskörül és elemi erővel száll rám az érzés: elvarázsolt városban járok ahol mindenki táncol, egyáltalán ember között csak én vagyok az egyeilen, akinek földbegyökerezik a lába a minden egyébről elfelejtkező gyönyörűségtől.

Hiába tudtam, hogy ezt a várost sűrű és fekete emberberek lakják, akik dacosak és harciasak, álomba révülten hiába igyekeztem visszaemlékezni rá, hogy az egymást szaporán követő forradalmak korszakában a madridi hatalom ellen lázadó tábornokok mindig itt, ebben a mindenre elszánt városban találták meg első szövetségesüket, hiába gondoltam arra, hogy Barcelona állandó feszke volt a nyugtalanságnak, az elnyomott emberek néma, lefojtott földalatti pezsgésének.

Igy gondoltam Barcelonára addig, amíg a köztársasági csapatok védtek és a nemzetiek támadták. Vajon lesz-e valaha a táncoló emberek boldog otthona.

DEMOKRÁCIA, TOTALIZMUS, HÁBORU, BÉKE...

Radulescu Motru, a Román Akadémia elnöke nyilatkozik a végzettszerű háborúról, a geopolitikáról és az ideológiai harcokról

Bukarest, febr. 9. A Semnalu című lap körkérdesi intézett a román tudományos és politikai élet előkelőségeihez: lehetségesnek tartják a meg egyezést Kelet és Nyugat és a demokratikus és totalis állam-eszme között, elkerülhető-e a háboru, s íb?

Radulescu Motru professzor a Román Akadémia elnöke a kérdésekre a következő választ adta:

— Milyen értelme van ennek a kérdésnek? Mit jelent ez: elválasztani a Keletet a Nyugattól. Kelet és Nyugat csak földrajzi jelek. Hogy Münchenben egy elvet állítottak és Rómában mást? De hát a politikában nincsenek elvek, csak érdekek.

Az ugynevezett elveket csak azok az emberek hozzák forgalomba, akiket az események felszínre vetettek.

Ezek politikusok. Nincs bátorságuk nyíltan megmondani, mit akarnak és céljaikat nagy koncepciók mélyébe rejtik. — Egy fabaikát sem ér a politikai ideológia.

— De mindez a komédia, a politikusok eme rejtett céljai háborút idézhetnek elő.

— Természetesen, hiszen ezek a politikusok vezetnek bennünket.

Radulescu Motru ezután kifejti, hogy véleménye szerint minden országnak geopolitikát kell folytatnia — a népek sorsát földrajzi helyzetük dönti el. Románia geopolitikáját pedig a három legközelebbi nagyhatalom: Németország, Oroszország és Olaszország dönti el. Románia orientációját tehát ebben az esetben csakis az erőviszonyok dőnthetik el.

— Miután azonban az imperialista törekvések exkluzív természetűek, az erők keresztezésében hogyan lehet az

ország függetlenségét megőrizni? Az erők egyensúlyozásába való bekapcsolódás, vagy a rajta kívül állással?

— A várakozás — mondja Radulescu Motru — átmeneti politika. Azt jelenti, hogy az erők mérlege még nem dőlt jobbra vagy balra. S itt van a politikus egyeilen hivatása. Érzéke által meg kell látnia, ki az erősebb — és aztán határoznia. S ha már határozott meg kell találnia az eszközöket, hogy határozatát végre is hajtsa.

A végzettszerűségről

A következő kérdés:

— A nemzetközi események végzettszerű fordulatot vetnek-e vagy pedig még az emberek akaratától függnak.

— Nem hiszek az események végzettszerűségében — hangzik a válasz. Ha értesüléseink biztosabbak lennének, biztosabban válaszolhainánk erre a kérdésre. Amit mi végzetnek nevezünk, nem más, mint a politikusok bizalma az iránt hogy a befejezett ények politikájára térhetnek át. (Például, amikor a német birodalom vezetői tudták biztosan, hogy Franciaország nem megy háboruba Csehszlovákiáért — megkezdődött a végzettszerűség.)

Mit szegezhetnénk a végzettszerűséggel szembe? Csak a népek akaratát, hogy nem akarnak háborút, de abban az ábrándban ringatják magukat, hogy kockázat nélkül megtehetik azt a gesztust, — amellyel nyerhetnek valamit. A politikusok viszik bele őket ebbe az ábrándba, a gesztus megtörténik és nem lehet többé visszalépni.

Az egyeilen nép amely meg akadályozhatja ma a háborút, az angol, mert az a legőnludasabb.

— Mégis Anglia is szilár-

dabb magatartást tanusít.

— Igen, mert tudja, mit veszíthet.

A demokrácia és a totalis állam-eszme viszonyairól ezeket mondja Motru professzor:

— A három totalis eszme, (a német, orosz és olasz között) inkább érdek-harc áll fenn. Az igazi harc a liberalizmus (és politikai formája a demokrácia) és a totalitarizmus között van. Ezek között lehetetlen a kibékülés.

Tegyük hozzá azonban, hogy a totalitarizmus primitív formája a diktatura és az irányított tevékenység (tervezettség) között nagy a különbség. Ez utóbbi forma és a demokrácia között lehetséges a megegyezés. Ma már a demokráciák is az irányításhoz folyamodnak. Minden csak a megfelelő mértékletek kérdése.

A többi azonban — Radulescu Motru szerint — ideológiai harcba öltözött érdek küzdelem. Németország például azért exportálja az antiszemitizmust, hogy a zsidók helyére — Kelelet Európában németeket ültessenek. Ami a kommunizmust illeti, ez Oroszország iparosítását jelenti, már pedig Németország azt akarja, hogy agrárformában maradjon meg a Harmadik Birodalom gazdaságának kiegészítéseképpen.

— Ez fáj a németeknek — mondja mosolyogva Radulescu Motru.

— Ruházati munkások bálja. A textil és ruházati munkások február 11-én este 9 órakor tartják műsoros estélyüket a Wilson utcái Munkásokotthonban. A bál iránt széleskörű érdeklődés nyilvánul meg. A jókedv és jó szórakozás minden kellékéről gondoskodott a rendezőség. Kitűnő zene, jó büffé, nívós műsor,

(Folytatás az első oldalról)

Tudományos működését megbecsülték és 1907-ben a könyvtár igazgatójává nevezték ki, ugyanekkor pápai prelátusi és kanonoki tisztséget kap. 1909-ben szemináriumi rektor, 1911-ben pedig a vatikáni könyvtár prefektusa, 1914-ben apostoli protonotáriussá nevezik ki. — 1919-ben Lengyelország és Oroszország címzetes érsekévé nevezi ki a pápa és ugyanebben az évben nevezik ki a vatikáni vörös követévé. Varsóban szentelik püspökké Pilsudszky marsall jelenlétében. 1921-ben aduiai címzetes érsek, majd ugyanabban az évben milánói érsek és Szent Szilveszter nevet veszi fel. — 1922-ben a hauklávé pápává választja.

Ujabb jelentések szerint a pápa utolsó szavai ezek voltak:
— Pacea! Pacea! (Béke, béke)
— mintegy fohászként a világ békéjéért.

A Szentatya haláláról a Vatikán hivatalos lapja reggel félkilencor gyászkeretes különkiadásban számolt be.

Pacelli bíboros államtitkár utasítására a Szent Péter templom nagyharangjának jeladására Róma összes templomaiban megszólaltak a lélekharangok.

Róma lakossága hatalmas tömegekben vonul a Vatikán felé.

Lemondott a belga kormány

Brüsszel, febr. 10. A belga kormány lemondott. A lemondást a liberális miniszterek idézték elő. — Kijelentették ugyanis, hogy elhagyják a kormányt, ha dr. Maertens professzor tagja marad a flamand orvosi akadémiának. A lemondást minisztertanácsban határozták el. Maertens dr.-t csak a múlt héten nevezték ki, kinevezését a képviselőház mindössze két szavazattal hagyta jóvá. A háború alatt egyébként árulásért halálra ítélték. Kinevezése alkalmából a volt frontharcosok nagy tüntetést rendeztek.

Ha testét Diana sósborsesszel dörzsöli be, a vérkeringést életnekbe teszi, ami viszont gyors ütemben eliminálja a fáradtság termékeit mérgeket.

Súlyos szerencsétlenség történt a francia tengerészeti gyakorlatokon

Páris, február 10. A breton partok mentén tartott francia tengerészeti gyakorlatokon csütörtökre virradó éjjel súlyos szerencsétlenség történt. — A „George Leygues” cirkáló összecsapódott a „Bison” torpedó vadászhajóval és azt majdnem teljesen ketté is szelte. Három tengerész meghalt és kilenc elhunyt.

Ünnepélyesen fogadták dr Zigre Miklós kultuszminisztert a váradi pályaudvaron

Nagyvárad, febr. 10. Péntek délután Nagyváradra érkezett dr. Zigre Miklós kultuszminiszter. A város polgársága nagy-szabású fogadtatást készített elő és már a délelőti megindult a népvándorlás a pályaudvar felé.

Dr. Zigre Miklós kultuszminiszter fogadásán megjelentek Dragomirescu Hariton tábornok, Georgescu ezredes-prefektus, Chirila Augustin polgármester, Petruc csendőrezredes,

Fodor kvestor, továbbá az összes egyházak püspökei, Popovici Nicolae orthodox román püspök, Ferentiu Traian görög katolikus püspök, Friedler István római katolikus püspök, Sulyok István ref. püspök és dr. Thury Kálmán főgondnok, a neolog izraelita és az orthodox izraelita egyházak küldöttjei, Filipescu táblai főelnök, Nicu főügyész és az összes hatóságok, társadalmi egyesületek vezetői és tagjai

— a teológusok és az országos leányok. A hölgyek virágcsokrokat hoztak az érkező miniszter elé.

A vonat egyórás késéssel futott be a nagyváradai pályaudvarra. A szalonkocsiból lelép a minisztert lelkes éljenzés fogadta.

Az ünnepélyes fogadtatás az elsőosztályú váróteremben zajlott le.

Kivégeztek két halálraítélt kémel Budapesten

Budapesten tegnap kettős kivégzés volt. Két kémkedésért halálraítélt egyént végeztek ki és pedig Löwy Jenő harminchároméves sátorlajuhelyi vendéglőst és Keresztes János harminchatéves volt határőrszakaszvezetőt. Mindkettőjükön bebizonyosodott, hogy egy szomszédos állam javára kémkedtek.

A francia határra értek Franco csapatai

Véres harcok Minorca szigetén

Burgosból jelentik, hogy Minorca szigetét tegnap elfoglalták Franco csapatai.

A „Paris Soir” újabb jelentése szerint Minorca elfoglalása nem ment teljesen vértelenül, mint azt előbbi jelentések alapján közöltük. A megszálló csapatokat a lakosság részéről ellenállás fogadta és a szemben állók között gépfegyvertű zajlott le. Technikai fölényük foly-

tán a megszálló csapatok csakhamar győzedelmeskedtek. de a sziget elfoglalásának mégis aránylag sok áldozata van.

Egy másik jelentés Perguas elfoglalásáról közöl részleteket. Ez a városka ugyanis éppen a francia-spanyol határon fekszik, úgy, hogy a város egyik fele spanyol, másik fele francia fennhatóság alá tartozik. A nemzetiek bevonulása a spa-

nyol városba valóságos pánikot keltett, amelynek legnagyobb része a francia oldalra menekült. A város előtt véres harcok folytak.

Miaja tábornok cáfolja azt a hírt, hogy Madrid kapitulációjáról tárgyalásokat kezdett volna. A „Petit Parisien” szerint azonban Miaja francia utlevélt váltott.

Az „S” terv

Az ir terroristák megakarták bénítani Anglia hadiszolgálatát háboru esetén

Londonban megkezdődött annak a tizenkét ir terroristának a büntetése, akiket azzal vádolnak, hogy részt vettek az angol fővárosban történt bombamerényletek megszervezésében. Az ítélelbíró, a tanúk kihallgatása előtt ismétette azokat a megdöbbentő aktákat, amelyeket a vádlottak lakásán találtak, így többek között egy formális hadiüzenet arra az esetre, ha Anglia háborús konfliktusba keveredne. Az „S” jelzésű haditerv négy főpontot tartalmazott, és pedig: 1 tengeri és repülő tevékenységet, 2) az angol hadianyagraktárak és fegyverraktárak megsemmisítését, 3) közszükségleti intézmények, mint vízművek, elektromos centrálék, gázművek, posta, rádió, vasútállomások elleni támadások, 4) a most szervezett önkéntes hadsereg regisztrálásának megsemmisítése, amely a

hadsereg megszervezését tette volna lehetetlenné. A tervet minden egyes pontja pontosan ki volt dolgozva.

Henry de Kerillys szerint titkos gyarmati tárgyalások folynak a négy nagyhatalom között

De Kerillys az Époqueban cikket közöl, amelyben kifejti, hogy Bonnet multikori kijelentései nem fedik a valóságot, — mert biztos tudomása szerint

40 millió font haszna volt az angol hadiiparnak

Az évvégi mérlegek összeállításánál kiderült, hogy az angol hadiipar az elmúlt év folyamán 40 millió font hasznosított zsebre. Ez az iparág kerekén egymillió embernek adott kenyeret az 1938. évben.

30 ezer zsidó vándorol ki Csehszlovákiából

A zsidó kivándorlással fog-

Franciaország, Olaszország és Németország között folyamatban vannak gyarmatiügyi tárgyalások. A képviselő szerint Baudoin, az indokina bank vezérigazgatója vitte Rómába a francia kormány jegyzékét, amely leszögezik azokat a végső feltételeket, amelyekig Páris a gyarmati kérdés békés rendezése érdekében elmenne hajlandó.

lalkozó cseh hatóságok jelentése szerint ez év első felében 30 ezer zsidó hagyja el az ország területét és indul tengerentúlra. Ezek közül kétezer osztrák, hétezer német és több mint 15 ezer a szudéta-vidékről menekült zsidó. Ezen kívül még február folyamán 2500 zsidó megy Csehszlovákiából Palesztinába.

Megölle házigazdait az alhérlő

Borzalmas kettős gyilkosság történt tegnap Piatra-Neamf-on Cheorche Moldovan hosszabb idő óta alhérlésben lakott egy öreg házaspárnál, Lencaéknál, akik úgy tartották, mintha saját fiuk lenne. Tegnap az öreg ember és a fiu között valami nézeteltérés támadt, amelynek során Moldovan több késszúrásal megölle házigazdáját. Közben érkezett haza az öregember felesége is, a gyilkos azonnal rávetette magát és őt is megölle. Ezután kifosztotta a lakást és nyomtalanul eltűnt. A nyomozóhatóságok a legszelesebbkörű nyomzást vezették be az elvetemült gyilkos kézrekerítésére.

Felmentették Menciut volt sepsiszentgyörgyi alprefektust

Sepsiszentgyörgy, febr. 10. Ismeretes az a bűnper, amelynek Menciú Dumitru volt alprefektus volt a vádlottja. — Menciú Dumitru azzal vádolták, hogy kinevezése után 600 lejről 2200 lejre emelte fel a jegyzők átalányát és a vármegye területén levő falvak jegyzőségei részére önhatalmulag árlejtés nélkül szerezte be a nyomtatványokat. A vád szerint hivatali visszaéléseivel közel 1 millió 800 ezer lejrel károsította meg a megyébeli községeket és az államot.

A törvényszék csütörtökön délelőtt hirdetett ítéletet az ügyben. A bíróság Menciú Dumitru felmentette a vád és következményei alól. Az ügyész tudomásul vette az ítéletet.

Rádió műsor

SZOMBAT

BUCURESTI. 6.45 Torna. Reggeli hangverseny. Hanglemezek. 12 Szórakoztató zene, hanglemezek. 13 Időjárásjelentés, időjelzés. 13.10 Déli hangverseny. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 20 Vendéglői zene. 21 Üzenetek. 21.15 Táncczene, 22 Hírek. — 22.15 Rádiózenekar. 23 Hírek. 23.15 Táncczene a sinajai kaszinóból. Majd hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST. 7.45: Torna. hírek, hanglemezek. 11 Hírek. 11.20 Felolvasás. 13 Déli hangverseny, időjárásjelentés. 13.10 Hegedűszámok. 14 Hanglemezek. 17 Egészségügyi kiállítás megnyitása Kassán. — 18.10 Rendőrzene. 19 Előadás. — 19.30 Rádió szalonzenekara. 20.20 Vidám hangképek. 21.40 Hírek. 22 Táncczene. 22.25 Cigányzene és az 1. honvédegysége zenekara. 23.45 Hírek. 24.05 Lemezek. 1.05 Hírek.

Jogerősen felmentette a tábla Weisz Gizit

Nagyvárad, febr. 10. Mintegy öt évvel ezelőtt a feljelentések egész lavínája indult meg Weisz Gizi, az ismert ingatlanügynök ellen. A feljelentések azzal vádolták Weisz Gizit, hogy a reábizott holmik ellenértékével nem számolt el. Az ügyészség ezen az alapon mintegy 30 ízben elkövetett sikkasztás miatt vádat emelt Weisz Gizi ellen. A tör-

vényszék sorozatos tárgyalások után egy évi fogházra ítélte Weisz Gizit. Felelősség folytan a táblához került az ügy. A tegnapi tárgyaláson Weisz Gizi ártatlanságát hangoztatta és azt igyekezett bebizonyítani, hogy senkit sem károsított meg. A tábla helyt adott a védekezésnek és felmentette a sikkasztással vádolt ingatlanügynököt.

APRÓHIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés ára 10 szóig 20 lei — minden további szó 2 lei. — Előfizetési díj havonta 40 lei. — Megjelenik mindennap.

POSTA

Fényképek
nagyon olcsón és nagyon jól
szavatosság mellett
Róna fényképész
műtermében kaphat
Régi hépekről élethű nagytapasok
Str. Alexandri No. 4.

ALLÁS

Megbízható ujságárosokat jó keresettel felvesszünk Hegyközlak, Száldobágy, Csátár, továbbá Szalárd, Hodos és Szent Imre községek részére. Jelentkezni a kiadóhivatalban.

Kalap bőrzőnök állandó munka biztosítva, felvesz Kalapüzem, str. Poetul Goga 7. 422

Mindenes főzőnő jó bizonyítványokkal 15-re felvétetik. — Szántó, Str. Mărășești 8. 423

VÉTEL-ELADÁS

Egészen új 50-es, 100-as légfűtőes baromfi keltető gépek, 300-as 500-as műanyag, baromfi és csibe etető és itató edények kaphatók Oradeán, Str. Franceză 12. Értekezni kizárólag d. e. 8—10-ig.

Keresek megvételre jó állapotban téglát prést motorral, vagy anélkül. Str. Berthelot 29. 415

Városhoz közel eladó 3 hold szántóföld. Értekezni Munfilar 52. Csarnai. 426

Bereendezett kovácsműhely számszámmal vagy anélkül, lakással kiadó, vagy eladó, főúton. Rükky Ferenc Seles, jud. Bihor.

Fekete, fajtiszta him-daxlit keresek párosításhoz. Cimeket Piața Mihai Viteazul 1. borcsarnokba kérek. 425

Selejtes kreppapír tekercsenként leszállított árban kapható különböző színekben a Pásztor Ede cégnél.

KÜLÖNFÉLE

Multat, jelent, jövőt mondok 20 leiért és bármilyen bajában segíteni tudok. Moldova ucca 58-a. Oradea. 5201

LAKÁS

Kétszobás, földszintes lakást, lehetőleg kertes udvarban keresek május 1-re. Cimeket a kiadóba kérek. 345

SPORT

Ismét felröppent a hír

Feloszlik az FC Rapid

Ez év júniusában életbe lép a munkássport szervezéséről szóló törvény, amely a munkássportot a „Munca și Voe bună” keretbe osztja be. Így az FC Rapid is bekapcsolódna, a „Munca și Voe bună” szervezetbe és feloszlana a csapatát. Ezt azért kellene megtennie,

mert el kell bocsátania a kizárólag fizetések alapján szereplő játékosait.

Azonban arról is lehet szó, hogy az FC Rapid más megoldást választ és egy amatőr, valamint egy profi csapatot állít majd ki.

A pályára lépő fociballcsapatok öfelségét köszöntik

A Román Sportszövetség rendelete

Bucuresti. — A Román Sportszövetség rendeletet adott ki, amely a pályára lépő fociballcsapatok üdvözlő köszöntésére vonatkozik. Eszerint a rendelet megjelenésétől kezdődően a pályára felvonuló csapatok csakis öfelségét II. Carol királyt fogják köszönteni, mégpedig az alábbi módon: 1. A csapatok, akár külön-külön, akár egyszerre vonulnak fel a pályára, minden további nélkül elfoglalják a kapuk előtti megszokott helyet és itt várják be a mérkőzést vezető bíró megjelenését. 2. Amikor a bíró a pálya közepéről jelt ad, a csapatok a közönséggel szemben félkör alakban helyezked-

nek el. 3. A focibíró vigyázz vezényszavára a játékosok és határbírák jobb karjukat sport köszöntésre emelik. Ebben a pillanatban a tribün felé forduló vezető bíró, jobbján és balján a határbírákkal, a következőket kiáltja: „Pentru Majestatea Sa Regele” amire a játékosok és a határbírák oroszban válaszolnak: „Trăiască, trăiască, trăiască!”

A fenti rendeletet Octav Luchide főtitkár és Denis Xifan-do a bíróbizottság elnöke írták alá.

NYOMATOTT PASZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA